

WHO IJVERT VOOR GROTERE BEWUSTWORDING ANTIBIOTICARESISTENTIE IN WATERSECTOR

07 juli 2017

De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) maakt een actieplan over de bijdrage die de watersector kan leveren aan het tegengaan van antibioticaresistentie. Een belangrijk doel is het vergroten van bewustwording.

De vlag van de WHO wappert bij het KWR-gebouw

Vijfendertig binnen- en buitenlandse experts waren op 5 en 6 juli te gast bij KWR Watercycle Research Institute in Nieuwegein om de contouren van het actieplan te bepalen. H2O sprak met drie deelnemers over de resultaten van de expertmeeting: Bruce Gordon (coördinator Water, Sanitation, Hygiene and Health bij WHO), Gertjan Medema (chief science officer bij KWR en hoogleraar Water en Gezondheid aan de TU Delft) en Jan Peter van der Hoek (hoofd Strategisch Centrum bij Waternet en hoogleraar Drinkwatervoorziening aan de TU Delft).

Steeds grotere bedreiging

Parasieten, schimmels, virussen en vooral bacteriën die resistent zijn tegen antibiotica, vormen een steeds grotere bedreiging voor de gezondheid van mensen. Volgens een in opdracht van de Britse regering uitgevoerde studie zou zonder verbeteringen het aantal doden kunnen oplopen van jaarlijks zeventienhonderdduizend nu naar tien miljoen in 2050. Medema licht toe: “Het gaat van kwaad tot erger. Omdat er geen nieuwe antibiotica worden gemaakt, raken we onze mogelijkheden kwijt. Bij sommige infecties is in tegenstelling tot vroeger geen behandeling meer mogelijk. Het volladen van het milieu met resistente bacteriën is een eenrichtingsweg; we kunnen niet terug.”

Antimicrobiële resistentie (AMR) is dan ook een van de grootste prioriteiten van de WHO, vertelt Gordon. In 2015 heeft de Wereldgezondheidsorganisatie een algemeen actieplan gepubliceerd. Ook zijn er sectorplannen voor onder meer de gezondheidszorg en veeteelt opgesteld. In navolging daarvan wordt de rol van de watersector onder de loep genomen. De bedoeling is om eerst te komen met een korte beleidsnota, waarna meer technische documenten volgen. Gordon: “Het actieplan zal alle aspecten coveren, zoals beleidsvorming, regelingen en de inbreng van professionals. In essentie gaat het om het delen van praktijken. De nota is het startpunt voor een grotere bewustwording.”

Het actieplan is hard nodig, vindt Van der Hoek. “In de waterwetenschap is veel kennis beschikbaar over de aanpak van antibioticaresistentie, maar het is nog een hele opgave om deze kennis te duiden en daaruit acties voor de watersector te halen. Ook moet het bewustzijn over antibioticaresistentie echt groeien. Bij Waternet staat het onderwerp nog niet op de agenda en dat geldt voor het gros van de waterbedrijven.”

Doorgaan met traditionele prioriteiten

De voornaamste conclusie van de experts is: ga door met de traditionele prioriteiten in gebieden zonder goede infrastructuur voor watersanitie. “Denk onder meer aan het vergroten van de toegang tot sanities en het bevorderen van goede managementpraktijken”, zegt Gordon. “Daarmee zijn mensen al heel erg geholpen. In rijke landen kun je onderzoek doen om de situatie van AMR beter te begrijpen en kijken naar watertechnologieën waarmee resistentie kan worden verminderd.” De WHO heeft een grote kennisagenda, voegt Gordon eraan toe. “We versterken deze agenda door prioriteiten aan te brengen bij het dichten van kennislacunes.”

De basis van de aanpak staat, stelt Medema. “Er is meer zicht nodig op hoe goed we ons tegen resistente bacteriën hebben gewapend. Selecteren waterzuiveringssystemen niet onbedoeld voor bepaalde typen resistenties in plaats van alles netjes om zeep te helpen? Het besef groeit dat je weliswaar bacteriën met chloor, ozon of UV kunt afdoden, maar daarmee het genetisch materiaal niet kapotmaakt. Ook gaan chloor- en bacterieresistentie soms hand in hand.”

Drinkwaterbedrijven doen eens in de drie à vier jaar uitgebreid onderzoek naar hoe bij waterzuivering nieuwe bestrijdingsmiddelen en geneesmiddelen eruit kunnen worden gehaald. “Er loopt nu zo’n onderzoek”, zegt Van der Hoek. “Eigenlijk zouden we de volgende keer AMR moeten meenemen.” Hij noemt ook de lozingen door producenten van antibiotica. “Wereldwijd een groot probleem. Je moet dit bij de bron aanpakken.”

Voorlopig geen normen

Tijdens de expertmeeting kwam het ontwikkelen van normen voor AMR in water ter sprake. Volgens Gordon is dat de komende tijd niet realistisch. “Er zijn nog zoveel onzekerheden. We hebben veel meer gegevens nodig.” Medema ziet het eveneens niet snel gebeuren. “Het kan decennia duren voordat we werkelijk goed grip op normwaarden hebben. Tot die tijd is het devies: ‘as low as reasonably achievable’.”

Tot slot, geldt hier het adagium van Nederland gidsland? Gordon vindt van wel.

“Nederlanders zijn altijd al leiders geweest bij water- en gezondheidsthema’s. De waterwereld gebruikt jullie ervaringen en expertise.” Medema wijst op waterzuiveringstechnieken om antibiotica en antibioticaresistentie aan te pakken. “Ook hierbij kunnen wij gidsland worden. Andersom kunnen we, hoe wrang dat ook klinkt, leren van landen waar de situatie veel erger is.”

Meer over de expertmeeting in dit [bericht](#) op de site van KWR. Op de sites van de [WHO](#) en het [RIVM](#) vindt u veel algemene informatie over AMR. Lees [hier](#) over een deze week gepubliceerd RIVM-rapport over resistente bacteriën in afvalwater.